

Sygn. akt V CSK 238/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku "M." Sp. z o.o. S.K.A.

w P.

przy uczestnictwie J S., "W." sp. p. w W.,

o wpis zmiany administratora hipoteki,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania "W." sp.p.

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 6 listopada 2018 r., sygn. akt III Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) oddala wniosek "M." Sp. z o.o. S.K.A. w P. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Uczestniczka postępowania „W.” spółka partnerska z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 6 listopada 2018 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 1 marca 2018 r., którym utrzymano w mocy, dokonany przez referendarza sądowego, wpis w księdze wieczystej z wniosku „M.” sp. z o.o. S.K.A., zmieniający administratora hipoteki z „W.” sp. p. na J. S.. Jako podstawę wpisu wskazano wypowiedzenie dotychczasowej umowy administrowania hipoteką zawartej ze wskazaną spółką i umowę zlecenia administrowania hipoteką zawartą z J. S., wykazane dokumentami z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi kasacyjnej i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich.

Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparła na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podczas gdy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odnosi się wyłącznie do zagadnień prawnych. Zdaniem skarżącej dotyczą one następujących kwestii:

(1) istoty funkcjonowania instytucji administratora hipoteki powołanego do działania w imieniu własnym, lecz na rzecz obligatariuszy, w związku z ustanowieniem hipoteki na zabezpieczenie obligacji, tj. czy umowa zawarta przez emitenta z administratorem hipoteki na podstawie art. 7 ust. 1a u.o. może być przez emitenta swobodnie wypowiedziana mimo sprzeciwu obligatariuszy;

(2) potrzeby doprecyzowania zakresu kognicji sądu wieczystoksięgowego z art. 626⁸ § 2 k.p.c., tj. oceny, czy sąd wieczystoksięgowy może a priori przyjąć skuteczność dokonanej czynności prawnej opierając się wyłącznie na brzmieniu jednostronnego oświadczenia woli.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wątpliwości przedstawione w uzasadnieniu wniosku muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego. Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości, a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, oraz zajęcie stanowiska przez samego skarżącego. Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w danej kwestii, bądź wykazania okoliczności uzasadniających jego zmianę.

Uzasadnienie tak oznaczonej przyczyny kasacyjnej nie odpowiada powyższym wymaganiom. Po pierwsze skarżąca ograniczyła się do sformułowania zagadnień i krótkiego przedstawienia własnego stanowiska w sprawie, nie odwołując się do orzecznictwa ani poglądów doktryny, które wskazywałyby na to, że istnieje potrzeba uzyskania autorytatywnej wypowiedzi Sądu Najwyższego. Po drugie uwadze skarżącej uszła okoliczność, że przedmiotem postępowania wieczystoksięgowego jest jedynie ocena kompletności wniosku i formalnej prawidłowości dowodów przedstawionych na jego poparcie (art. 626⁸ § 2 k.p.c.), a nie prawidłowość, ważność i skuteczność czynności prawnych stanowiących ich podstawę. Ograniczony zakres kognicji sądu wieczystoksięgowego powoduje, że spory dotyczące takich kwestii powinny być rozpoznawane w innych postępowaniach (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r., III CSK 256/16, nie publ. oraz z dnia 23 lutego 2017 r., V CSK 297/16, OSNC 2017, nr 11, poz. 128).

Dla skutecznego powołania w skardze przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konieczne jest jej uzasadnienie, bowiem do skarżącego należy wykazanie kierunku i zakresu oceny dokonywanej przez Sąd Najwyższy w postępowaniu przedsądowym. Brak takich motywów zwalnia od potrzeby badania skargi w aspekcie oczywistej zasadności.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a nie znajdując podstaw do odstąpienia od, obowiązującej w postępowaniu nieprocesowym, zasady obciążania stron poniesionymi kosztami we własnym zakresie o kosztach postępowania kasacyjnego postanowił zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.